

2020/2021

Катышуучунун коду
Код участника

Кыргыз Республикасынын
Билим берүү жана илим
министрлиги

Министерство
образования и науки
Кыргызской Республики

БИЛИМДИ БААЛОО ЖАНА ОКУТУУ УСУЛДАРЫ БОРБОРУ
ЦЕНТР ОЦЕНКИ В ОБРАЗОВАНИИ И МЕТОДОВ ОБУЧЕНИЯ
CENTER FOR EDUCATIONAL ASSESSMENT AND TEACHING METHODS

Республикалык олимпиаданын II (райондук) этабы

Кыргыз тили жана адабияты

(орус класстары үчүн)

1-күн

Фамилиясы/ Фамилия		Аты/Имя	
Атасынын аты/ Отчество			
Мектеби/Школа		Айылы/ Село	
Району/Район		Шаары/ Город	
Облусу/Область			
Телефону/ Телефон			
Мугалими жөнүндө маалымат/ Сведения об учителе			
Мугалиминин ФАА/ ФИО учителя			

НУСКАМА

1-күн. Биринчи күндүн тапшырмаларын аткарууга 3 саат берилет. Окуучуларга сунуш кылынган тапшырмалар тил илиминин бардык бөлүмдөрүн чагылдырат жана окуучулардын жөн гана билимге түз жетүүсүнө эмес, билимин чыгармачылык менен колдонуусуна жана сабактарда калыптандырылган (лексика, грамматика, пунктуация, окуу жана түшүнүү ж.б.у.с. боюнча) жөндөмдөрдү көрсөтүп берүүсүнө багытталган. Олимпиадада төмөнкү типтердеги түрдүү тапшырмалар сунуш кылынышы мүмкүн:

- контекстке жараша синоним жана антонимдердин тандалышы;
- иретке келтирүү (бири-биринен ажыратылган сүйлөмдөрдөн же абзацтардан ырааттуу текст түзүү; чаржайыт түрдө берилген окуялардын иретин калыбына келтирүү);
- текстте калтырылган бош жерлерди түрдүү сөз түркүмдөрү менен толуктоо;
- трансформация, өзгөртүү, алмаштыруу;
- сүйлөмдөрдү толуктоо (жетишпеген компонентти табуу);
- жабык жана ачык типтеги суроолорго жооп берүү (кыска жана кеңири);
- бир тил ичинде өзгөртүп кайра айтуу;
- окулган тексттин стилин негиздеп түшүндүрүү;
- жалпы текстти жана анын айрым бөлүктөрүн окуп түшүнүү, тексттин мааниси боюнча берилген суроолордун туура жоопторун таба билүү;
- тыныш белгилерин туура коё билүү;
- сөздөргө мүчөлөрдү туура жалгай билүү;
- сөздөрдүн сүйлөм ичинде аткарган кызматын аныктай билүү;
- сүйлөмдөрдү адабий тилдин нормасына ылайык түзө билүү ж.б.у.с.

Олимпиада тапшырмаларынын аткарылышынын башкы критерийи – өз алдынчалык.

Олимпиадада телефон чалууларга жана социалдык тармактардагы коммуникацияга, олимпиада катышуучулары тарабынан тапшырмалардын талкууланышына жана орток аткарылышына тыюу салынат. Бул шарттар бузулганда, окуучу олимпиада катышуучуларынын курамынан чыгарылат.

Тапшырмаларды орток аткаруу же көчүрүү фактылары байкалган иштер, аткарылган тапшырмалардын сапаты жана санына карабастан, «0» деген упай менен бааланат.

Эгер иш кайра айтылган же көп бөлүгү кайра көчүрүлгөн комментарийсиз баштапкы тексттен гана турса, анда ал иш **нөл упай менен бааланат.**

Упай
Баллы

Катышуучунун коду
Код участника

Кыргыз тили жана адабияты боюнча райондук / шаардык олимпиаданын
тапшырмалары (орус класстары үчүн). **1-күн.**

Кыргыз тили

Аткаруу убактысы: 180 мүнөт

Эскертүү: «*Бир гана жооп жазгыла*» деп көрсөтүлгөн учурларда бирден көп
жооп жазылган болсо, биринчи жооп гана каралат!

1. Төмөнкү текстте эки сөздөн кийин тыныш белгилери ТУУРА ЭМЕС коюлган.
Ал сөздөрдү таап, тексттен кийинки бош жерлерге жазгыла.

Эскертүү: Асты сызылган сөздөргө көңүл бурбагыла!

Эки гана сөздү көрсөткүлө!

Жазуучунун байлыгын, ырыскысы болгон тунук эсин – баарын – жолукканда билесиң. Ал мындан бир канча жыл мурун болуп өткөн окуялардын, жолугушуулардын кайсы күнү болгонун, сен анда кандай кийим кийгениңе дейре жаңылбай айтып бере алат. Анын көркөм чыгарма жазууда күндөлүккө кайрылбаганы ошондуктанбы деп калдым.

Т. Сыдыкбеков – жеринен чыгармачылыкты ыйык көрүп, өзүнө да талапты катуу коё билген, эрки күчтүү адам. Ал Дантенин «куш мамыкта чалкалап жатып, эч качан өзүңө даңкты таба албайсың» деген сөзүн жакшы билет. Тажрыйбасы жогунда, жаш курагында, жазылган чыгармаларын купулга толбогонун өзү мурда сезип, жазгандарын кайра башынан иргеп, оңдоп, толуктап, редакциялап турганды жакшы көргөн жазуучу.

---

2. Жогорудагы текстке текстте кездешкен кайсы сөз же сөз тизмеги тема боло алат?

Эскертүү: Бир гана жооп жазгыла!

---

3. Жогорудагы текст кептин стилдеринин кайсынысына кирет?

---

4. Жогорудагы текстте кептин түрлөрүнүн кайсынысы басымдуулук кылат?

---

5. Жогорудагы текстте асты эки сызык менен сызылган сөздөрдү, муундун түрлөрү боюнча алып караганда, эмне жалпылап турат?

---

6. Жогорудагы текстте кездешкен төмөнкү сөздөргө маанилеш сөздөрдү тапкыла.

Эскертүү: Бирден гана жооп жазгыла!

А) Жеринен – _____

Б) Иргөө – _____

7. Жогоруда берилген тексттеги «куш мамыкта чалкалап жатып, эч качан өзүңө даңкты таба албайсың» деген айтым эмнени билдирет?

Эскертүү: Оюңарды бир гана сүйлөм менен билдиргиле!

---

8. Жогорудагы тексттин биринчи жана экинчи абзацтарындагы асты бир сызык менен сызылган сөздөрдү, сөз түркүмдөрү боюнча алып караганда, эмне жалпылап турат?

---

9. Жогорудагы текстте асты толкун сызык менен сызылган сөз канча морфемадан турат?

---

10. Жогорудагы текстте обочолонгон түшүндүрмө мүчө (мүчөлөр) кездешеби? Эгер кездеше, аны (аларды) төмөндөгү бош жерлерге жазгыла.

---

11. Жогорудагы текстте сүйлөмдүн, сүйлөм түзүлүшү боюнча алып караганда, кайсы түрү көбүрөөк учурайт?

---

12. Дыйкан бергелүү күзгө машыркап, тасторконду кенээн жайды.

Жогоруда берилген сүйлөмдөгү канча сөздө орфографиялык эреже сакталган ЭМЕС?

(А) 1

(Б) 2

(В) 3

(Г) 4